

SZAKIRODALOM.

Magyar Minerva. *A magyarországi múzeumok és könyvtárak czímkönyve. Közrebocsátják a múzeumok és könyvtárak országos tanácsa és országos főfelügyelősége. III. évfolyam 1903—1904.* Budapest, 1904. Athenaeum irod. és ny. részv. társ. 8-r. VI, 934, 2 l.

Ismét asztalunkon fekszik jól ismert, csinos vászonkötésében a »Magyar Minerva« újabb kötete, mely szinte nélkülözhetetlen eszköze mindazoknak, a kik hazánk művelődési intézményeivel bármilyen kontaktusban állanak. A »Magyar Minerva« jelen, harmadik évfolyama a múzeumok és könyvtárak országos tanácsának, valamint az országos főfelügyelőségnek együttes kiadásában jelent meg, dr. *Schönherr* Gyula főfelügyelőségi előadótitkár s dr. *Gárdonyi* Albert székesfővárosi könyvtárnoknak, már az előző évfolyamból előnyösen ismert szerkesztésében. Az ő nevük teljes biztosíték arra, hogy az egyes gyűjtemények vezetői által hivatalos úton beszolgáltatott anyag mintaszerű feldolgozásra talált.

Míg az 1902. évben megjelent II. évfolyam 871 gyűjtemény ismertetését foglalja magában, a mostani kötet, mely az 1902—1903 évi állapotokról számol be, a fővárosnak s a vidék 687 városának és községének 1509 gyűjteményét ismerteti. E nagyarányú gyarapodás onnan magyarázható, hogy ezúttal a szorosabb értelemben vett népkönyvtárakat is fölvették a kiadványba, nem kevesebb mint 497 népkönyvtárról számolva be állapotuk ismertetésével.

Fentartójukra nézve az évkönyvben feldolgozott gyűjtemények a következőképen oszlanak meg: 12 országos közgyűjteményen kívül, 56 fővárosi és 474 vidéki, oly gyűjtemény van, melyek iskolákkal kapcsolatban vannak szervezve, a kizárólag egyházi jellegű gyűjtemények száma a fővárosban 3, a vidéken 120, a hatóságok és közintézetek által fentartott gyűjteményeké a fővárosban 28, a vidéken 176, a társulati gyűjteményeké a fővárosban 46, a vidéken 591 s végül két vidéki gyűjtemény családi hitbizományként szolgálja a közönséget.

Szak szerint 1498 a könyvtárak, 227 a régiség- és iparművé-

zeti gyűjtemények, 33 a szépművészeti, 33 a néprajzi, 286 a természetrajzi s 17 a jórészt kereskedelmi jellegű vegyes gyűjtemények száma.

E tekintélyes anyagot, az eddigi gyakorlatot követve, a helynevek betűrendjében dolgozták fel a szerkesztők, s a tájékozást helyek, szakok és fentartók szerint csoportosított hármassal jegyzékkel igyekeztek megkönnyíteni. A függelékéből kitűnik, hogy a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó, államilag segélyezett tudományos közgyűjtemények száma 61, az országos tanács felügyelete alatt álló népkönyvtáraké pedig 138 volt.

Az előző évfolyamok élén álló tudományos dolgozat a jelen kötetből — úgy látszik a repertorizált anyag rendkívüli megnövekedése folytán — elmaradt. —sp—.

Monographien des Kunstgewerbes. *Herausgegeben von Jean Louis Sponcel. Bd. X. Jean Loubier: Der Bucheinband in alter und neuer Zeit. Mit 197 Abbildungen.* Berlin und Leipzig. É. n. (1904.) Verlag von Hermann Seemann, 8-r. 4, 186, 2 l. Ára vászonborítékban 5. M.

P. *Schwenke* a negyvennegyedik drezdai filológiai kongresszus alkalmából tartott előadásában¹ élénk sajnálkozását fejezte ki azon, hogy a könyvtári tisztviselők tudományos eszközei között szinte elenyésző szerepet játszik a könyvkötés története. E sajnálkozást nem annyira a kötések esztétikai érdeke költötte fel benne, mint inkább az a szilárd meggyőződés, hogy a bekötés az esetek kilencz tizedében legbiztosabb dokumentuma az illető példány történetének s oly esetekben, a midőn hely és év nélküli nyomtatványokról vagy kéziratokról van szó, a meghatározás egyik elsőrangú eszköze. Hogy *Schwenke* ez utóbbi állítása nem állja meg minden esetben a kritikát, azt úgy hiszem a könyvkötészet ismerői készséggel aláírják. Különösen a XVI. sz. óta Európaszerte alkalmazott görgetőkre áll ez, melyek tömegesen készülvén, térben és időben annyira kiterjedt módon használtak, hogy a vésésüknél keletkezett, sokszor minimális eltérések daczára, bibliografiai meghatározásokra aligha alkalmasak. Jellegzetes példa erre hazánkban a Németországból importált egyszerű, palmettákkal ékesített lánczfonadék, melyet akár külső keret gyanánt, akár mint a középső hosszúkas mező töltelékét, egysorosán vagy megkettőzve semptei (1573), detrekői (1584), pozsonyi (1623, 1636), nagyváradi (1647) és nagyszombati nyomtatványokon több mint száz éven át módunkban van végig kísérhetni.

De ha a könyvek bekötése szorosan bibliografiai szempontból

¹ V. ö. Sammlung Bibliothekswissenschaftlicher Arbeiten XI. füz. 114 és köv. ll.